

ဂျာမနီ ဖက်ဒရယ်စနစ် မိတ်ဆက်

ဆက်စပ်ချာ တိုင်လာ စီစဉ်သည်

ဂျာမနီနိုင်ငံအကြောင်း တစ်စေ့တစောင်း

Germany

Capital: Berlin
Population: 82.5 Million
(September 2003)

Boundaries and place names are representative only and do not imply official endorsement.

100 0 100 200
Kilometers

Sources: ESRI Ltd.; CIA World Factbook; Times Atlas of the World

¹အကျယ်အဝန်း ၃၅၇,၀၂၁ စတုရန်းကီလိုမီတာနှင့် လူဦးရေ ၈၂ သန်းရှိသည့် ဂျာမနီနိုင်ငံသည် ဥရောပတိုက်၏ အကြီးဆုံး တိုင်းပြည်ဖြစ်သလို တစ်စတုရန်းကီလိုမီတာလျှင် လူဦးရေ ၂၃၁ ဦးနှုန်းဖြင့် လူဦးရေသိပ်သည်းဆအများဆုံး နိုင်ငံတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးအရလည်း ဂျာမနီနိုင်ငံသည် ဥရောပသမဂ္ဂ (အီးယူ) အတွင်း အင်အားအကြီးဆုံးဖြစ်သကဲ့သို့ ကမ္ဘာတွင်လည်း အင်အားအကြီးဆုံးများထဲတွင် တစ်နိုင်ငံအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ^၂၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ၎င်း၏ ပြည်တွင်းအသားတင်ထုတ်ကုန်စုစုပေါင်း (ဂျီဒီပီ) မှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃ ဒသမ ၃၆၇ ထရီလျံရှိပြီး လူတစ်ဦးချင်း၏ ဂျီဒီပီမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၁,၁၆၇ ဖြစ်သည်။ [...]

¹Forum of Federation Publication "Federal Republic of Germany" by Martin Burgi 2009 Page 138-139

²နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့၏ World Economic Outlook Database, Oct 2012 တွင်ကြည့်ပါ

တခြား ဥပဒေပုဒ်မအချို့နှင့်နှိုင်းစာလျှင် ဂျာမနီသည် ယဉ်ကျေးမှုအရော့ ဘာသာစကားအရပါ တစ်မျိုးတည်းကြီးစိုးသည့် နိုင်ငံဟု ပြော၍ရနိုင်သည်။ သမိုင်းကိုပြန်ကြည့်လျှင် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုဝင်ဆို၍ အနည်းငယ်သာ ရှိခဲ့ဖူးသည်ကို တွေ့ရသည် (ဥပမာ - နိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ ဒိန်းလူမျိုး၊ အနောက်မြောက်ပိုင်းရှိ ဖရိုက်စီယန်လူမျိုးနှင့် အရှေ့ဘက်ပိုင်းရှိ ဆော့ဘာလူမျိုး)။ တခြား အီးယူ နိုင်ငံများနှင့် အီးယူပြင်ပနိုင်ငံများမှ ဝင်ရောက်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုများကြောင့် နိုင်ငံ၏လူဦးရေ အချိုးအစားမှာ အနည်းအကျဉ်းပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ယခုအခါ လူဦးရေ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်မှာ ဌာနေဂျာမန်တိုင်းရင်းသား များဖြစ်ပြီး ၇ ဒသမ ၄ သန်းမှာ တခြားနိုင်ငံများမှ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချကြသူများဖြစ်သည်။ ၅၃ သန်းခန့်မှာ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်များဖြစ်ပြီး [...] မွတ်စလင် ၃ ဒသမ ၃ သန်း ဝန်းကျင်ရှိကာ (အများစုမှာ တူရကီနွယ်ဖွားများဖြစ်၍ ၁ ဒသမ ၈ သန်းခန့်ရှိ) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ၂၃၀,၀၀၀ နှင့် ဟိန္ဒူ ၉၀,၀၀၀ ရှိသည်။ ယခင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုဟောင်းမှ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်မှု များကြောင့် မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း ဂျူးလူဦးရေမှာ ပြန်လည် များပြားလာခဲ့ပြီး ယခုအခါ ဂျူး ၁၀၈,၀၀၀ ခန့်ရှိသည်ဟု အကြမ်းဖျင်းမှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းပမာဏသည် ဂျူးတို့ကို မျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုမတိုင်မီက ဂျာမနီ၌ ရှိခဲ့သည့် ဂျူးလူဦးရေ၏ ငါးပုံတစ်ပုံခန့်သာ ရှိသေးသည်။

ဂျာမနီ၏အခြေခံဥပဒေအရ ကျင့်သုံးနေသည့် နိုင်ငံရေးစနစ်မှာ လွန်စွာတည်ငြိမ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ပါတီကြီး နှစ်ခုဖြစ်သည့် ခရစ်ယာန်ဒီမိုကရက် (စီဒီယူ/စီအက်စ်ယူ) နှင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် (အက်စ် ဒီပီ) တို့သည် စုစုပေါင်းမဲအရေအတွက်၏ ၂၀ နှင့် ၄၅ ရာခိုင်နှုန်း^၃အကြား အနိုင်ရတတ်ပြီး ပါတီသေးနှစ်ခုဖြစ်သည့် လွတ်လပ်သော လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရက်များပါတီ (အက်စ်ဒီပီ)နှင့် ဂရင်းပါတီတို့မှာ ၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၁၅ ရာခိုင်နှုန်း^၄အကြား မဲအနိုင်ရလေ့ရှိကြသည်။ စီဒီယူ/စီအက်စ်ယူ နှင့် အက်စ်ဒီပီ ပါတီနှစ်ခုမှာ ဖက်ဒရယ်အဆင့် ရွေးကောက်ပွဲများမှာလေ့ လန်ဒါ ဟုခေါ်သည့် ပြည်နယ်အဆင့် ရွေးကောက်ပွဲများမှာပါ တစ်ပြန်တစ်လှည့်စီ အနိုင်ရလေ့ရှိသည်။ ပါတီတစ်ခုခုက တစ်ခါတရံ အပြတ်အသတ်အနိုင်ရတတ်သည့် ဒေသန္တရ ရွေးကောက်ပွဲများမှလွဲလျှင် ပါတီကြီးများသည် ထုံးစံအားဖြင့် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့နိုင်ရန်အတွက် ပါတီငယ်လေးများကို အားကိုးရတတ်သည်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ဂျာမနီနိုင်ငံ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းပြီးနောက်တွင် လက်ဝဲယမ်းပါတီသစ်ဖြစ်သည့် ဒီမိုကရက်တစ် ဆိုရှယ်လစ်ဇင်ပါတီ (ပီဒီအက်စ်) ပေါ်ထွက်လာသည်။ ၎င်းသည် ယခင် ဂျာမန် ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံ (အရှေ့ဂျာမနီ)ကို အုပ်စိုး ခဲ့သည့် ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတပါတီ (အက်စ်အီးဒီ) မှ ဆင့်ပွားဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပြီး ယခုအခါ အရှေ့ဂျာမနီပြည်နယ် (လန်ဒါ) ၌လည်း မဲ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းဝန်းကျင် အနိုင်ရလေ့ရှိသလို ယင်းဒေသတွင်းအဆင့်ရွေးကောက်ပွဲများတွင်လည်း အင်အားကောင်း သည့်ပါတီကြီးဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး ထောက်ခံမှုရသည့် လက်ဝဲစွန်းပါတီ (ဒိုင်း လင့်ခ်) တစ်ခုဖွဲ့စည်းရေး မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ပီဒီအက်စ်သည် ပါတီသစ် "အလုပ်အကိုင်နှင့်လူမှုတရားမျှတမှုအတွက်ရွေးချယ်စရာပါတီ" (ဒဗလျူအေအက်စ်ဂျီ) နှင့် ပူးပေါင်းသွားခဲ့သည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဖက်ဒရယ် ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပသည့်အခါ ပါတီနှစ်ခု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး သားဖြစ်နေပြီး ၎င်းတို့နှစ်ပါတီ ရွေးကောက်ပွဲ အောင်မြင်မှု ရခဲ့ခြင်း (စုစုပေါင်းမဲအရေအတွက်၏ ၈ ဒသမ ၇ ရာခိုင်နှုန်း) သည် စီဒီယူ/စီအက်စ်ယူ နှင့် အက်စ်ဒီပီတို့ ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ် "မဟာပူးပေါင်းမှု"ဟု ခေါ်သည့် ဖက်ဒရယ်အဆင့်တွင် ညွန့်ပေါင်း ဖွဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

^၃ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဘွတ်ဒက်စ်တက်ရွေးကောက်ပွဲများကြောင့် ကိန်းဂဏန်းပြောင်းလဲခဲ့ပြီး အက်စ်ဒီပီအနေဖြင့် မဲ ၂၃ ရာခိုင်နှုန်းသာရခဲ့သည်။
^၄ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဘွတ်ဒက်စ်တက်ရွေးကောက်ပွဲများကြောင့် ကိန်းဂဏန်းပြောင်းလဲခဲ့ပြီး အက်စ်ဒီပီအနေဖြင့် မဲ ၁၄ ဒသမ ၆ ရာခိုင်နှုန်းသာရခဲ့သည်။

၅ဖက်ဒရယ်စနစ်နောက်ခံသမိုင်းနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ဖက်ဒရယ်စနစ်သည် ဂျာမနီနိုင်ငံ နိုင်ငံရေးစနစ်၏ အဓိကအင်္ဂါရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အတိတ်သမိုင်းအခြေခံများ အပေါ် အခြေခံတည်ဆောက်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးကာလ အခြေအနေတွင် ၎င်းကို ပြန်လည်ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ၁၈၇၁ ခုနှစ် နိုင်ငံရေးပြန်လည်သင့်မြတ်မှု မတိုင်မီက (အဆိုပါကာလက ပရပ်ရှားခေါင်းဆောင်မှုပိုင်း၏အောက်တွင် ဂျာမန်အင်ပါယာကို တည်ထောင်ခဲ့) “ဂျာမနီ” သည် တိုင်းနယ်ပြည်ထောင်များကို စုပေါင်းတွဲစပ်ထားသည့် နိုင်ငံပေါင်းစုတစ်ခုဖြစ်သည်။ အဆိုပါ တိုင်းနယ် ပြည်ထောင်များသည် အင်ပါယာဟောင်း (အော်လံတေး ရေးချ်) ကို လွှတ်တော်တစ်ခုတည်းဖြင့် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ တစ်ခု တည်းသောလွှတ်တော်မှာ သက်ဆိုင်ရာ ဒေသနယ်ပယ်အသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်ပြီး “ထာဝရ တည်တံ့သည့် ပါလီမန်”ဟု အမည်ရကာ ရေဂင်ဘာ့ဂ်၌ တည်ရှိခဲ့သည် (၁၆၆၃-၁၈၀၆)။ ၎င်း၏ အထင်ရှားဆုံး သွင်ပြင်လက္ခဏာများမှာ အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်း၊ အလျှော့အတင်းပြုခြင်းနှင့် အပေးအယူဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းခြင်း တို့ဖြစ်သည်။ ၁၈၀၆ ခုနှစ်တွင် အဆိုပါ အင်ပါယာပြုလဲသွားပြီးနောက်ပိုင်း နပိုလီယန်၏အစောင့်အရှောက်အောက်တွင် ၁၉ ခုသော နယ်ပယ်များကိုစုပေါင်း၍ *ရှေးဘွန်း(ခေါ်)* ရိုင်းကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသည် အလုပ်မဖြစ်လှသလို အဆင်လည်းမပြေလှပေ။ ၁၈၁၅ ခုနှစ် ဝီယင်နာ ကွန်ဂရက်အရ ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်းဆန်သော *ဒြိုက်ရှာဘွန်း* (ဂျာမန် ကွန်ဖက်ဒရေးရှင်း) ကို တည်ထောင်ခဲ့ရာ ယင်းမှာ အင်ပါယာဟောင်းကို ဆက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ဘွန်ဒက်စ်ရတ် (အထက် လွှတ်တော်) သည် အမြင့်ဆုံးအာဏာပိုင်အဖွဲ့ဖြစ်သော်လည်း အားပျော့သည့် အဖွဲ့ တစ်ခုသာဖြစ်သည်။

၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် ဖြစ်ပွားပြီးနောက်တွင် အလွှာပေါင်းစုံ၊ နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင် သည့် ညီလာခံတစ်ရပ်ကျင်းပ၍ စနစ်သစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ခဲ့သည် (အမေရိကန်ပုံစံ ဒီမိုကရက်တစ် ဖက်ဒရေးရှင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပိုမိုပေးအပ်ထား)။ သို့ရာတွင် ဩစတြီးယားနှင့် ပရပ်ရှား တော်လှန်ရေးများကြောင့် အဆိုပါ ပုံစံသစ်မှာ အမှန် တကယ်ဖြစ်ထွန်းမလာခဲ့ပေ။ ယင်းနောက်တွင် ပရပ်ရှား၏ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် နိုင်ငံရေးအရ စုစည်းညီညွတ်မှု မှာ အဆင့်နှစ်ဆင့်ဖြင့် ဖြစ်ထွန်းခဲ့သည်။

၁၈၆၇ ခုနှစ်တွင် အော့တို ဗွန် ဘစ္စမာ့ခ်က *နော့ ဒြိုက်ရှာဘွန်း* ကို ဖွဲ့စည်းသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ယင်းသည် ဂျာမန်အင်ပါယာ အဖြစ် ကြီးထွားလာခဲ့သည်။ ဂျာမနီတောင်ပိုင်းပြည်ထောင်များက အဖွဲ့ဝင်သစ်များအဖြစ် အများဆုံး ပါဝင်လာခဲ့သည်။

အင်ပါယာကို ပြည်ထောင် ၂၅ ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရာ ပရပ်ရှားပြည်ထောင်မှာ အကြီးဆုံးအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်များသည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်အတော်များများရရှိကြပြီး ဘွန်ဒက်စ်ရတ်မှာ ပြည်ထောင်တစ်ခုချင်းစီ၏ အစိုးရအဖွဲ့များ ကို ကိုယ်စားပြု သည့် အမြင့်ဆုံးအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ လက္ခဏာရပ်အသွင်များမှာ အုပ်ချုပ်ရေး (အစိုးရ) နှင့် ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များ၏ လွှမ်းမိုးမှု၊ ဖက်ဒရယ်စနစ်အတွင်းပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်တို့၏ အထူး ဂုဏ်ထူးဝိသေသများကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းနှင့် တစ်ခု တည်းသော အမျိုးသားဗဟိုချက် ဟူ၍ မရှိခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

ပထမကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက် ဝိုင်မာသမ္မတနိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ “ရေးချ်” အာဏာပိုင်များ (သမ္မတ၊ အစိုးရ ဝန်ကြီးအဖွဲ့နှင့် ပါလီမန်) အားကောင်းလာပြီးလျှင် “လန်ဒါ”ဟု ယခုခေါ်သည့် ပြည်ထောင် (ပြည်နယ်) များ၏အခန်းကဏ္ဍ ယုတ်လျော့သွားသဖြင့် ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ ဖက်ဒရယ်အခြေခံအစိတ်အပိုင်းများ ချည့်နဲ့သွားခဲ့ရသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် (“ရေးချ်”)၌ ၎င်းတို့ကို “ရေးချ်ရတ်” ဟုခေါ်သည့် ဒုတိယလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုသည်။ ယင်းလွှတ်တော်ကို အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းကို အလေး ပိုကဲသည့် ဂျာမန် ဖက်ဒရယ်စနစ်အစဉ်အလာနှင့်အညီ နိုင်ငံရေးပါတီများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် လန်ဒါအစိုးရ အဖွဲ့ဝင်များဖြင့် ထပ်မံဖွဲ့စည်းထားသည်။ ရေးချ်ရတ်သည် အင်အားမကောင်းသော်လည်း ရေးချ်အစိုးရ (ဗဟိုအစိုးရ/ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ)နှင့် လန်ဒါအစိုးရများ (ပြည်နယ်အစိုးရများ) အကြား အပေးအယူအလျှော့အတင်းပြုခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းကို လုပ်ဆောင် သည့် သဘောကတော့ ဆက်လက်ပြီး ထင်ရှားနေဆဲဖြစ်သည်။

⁵Forum of Federation Publication Handbook of federal Countries: Germany (Country Profile) by Rudolf Hrbek 2005 Page150-153

ယင်းနောက်ပိုင်း တက်လာသည့် အစွန်းရောက် လူမျိုးကြီးဝါဒီ နာဇီ အစိုးရအုပ်စိုးသည့်ကာလ (၁၉၃၃-၁၉၄၅) တွင် လက်ကျန် ဖက်ဒရယ်စနစ်အခြေခံများကို ဖျက်သိမ်းပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလွန်စွာမြင့်မားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို တည်ထောင်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်သည် ဂျာမနီ၏ ခြွင်းချက်မရှိ လက်နက်ချခြင်းဖြင့် ပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဒေသန္တရအဆင့်မှာပင်လျှင် ဂျာမန် အာဏာပိုင်များမရှိခဲ့ဘဲ အမေရိကန်၊ ဗြိတိန်၊ ဆိုဗီယက်နှင့် ပြင်သစ်တို့က ဂျာမနီ၏ အာဏာအရပ်ရပ်နှင့် တာဝန်အရပ်ရပ်ကို ရယူထားခဲ့ သည်။ ၎င်းတို့သည် ဂျာမန်ဒေသကို သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေ လေးခုအဖြစ် ပိုင်းခြားရန်နှင့် ပရပ်ရှားကို ဖျက်သိမ်းရန် သဘောတူခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်မှစပြီး အဆိုပါ နယ်မြေလေးခုစလုံးတွင် လန်ဒါ များကို သက်ဆိုင်ရာ သိမ်းပိုက်နိုင်ငံတို့၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ စစ်ပြီးခေတ်ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ အနာဂတ်နယ်မြေဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံကို ပြဋ္ဌာန်းရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်သော်လည်း အထက်ပါဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ဂျာမနီ၏အနာဂတ်ပုံစံအပေါ် များစွာသက်ရောက်မှု ရှိလာခဲ့ သည်။

စစ်အေးတိုက်ပွဲသည် ဆိုဗီယက်ထိန်းချုပ်နယ်မြေနှင့် အနောက်အုပ်စုထိန်းချုပ်နယ်မြေသုံးခုတို့အကြား ကွဲလွဲမှုကိုပိုမို ကြီးထွားလာစေခဲ့ပြီး ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ အနာဂတ်အပေါ် အားလုံးသဘောတူညီမှုတစ်ခုရရှိဖို့အတွက် မဖြစ်နိုင်သည့်အခြေအနေ တစ်ရပ် ဖြစ်လာစေခဲ့သည်။ အနောက်မဟာမိတ်သုံးနိုင်ငံသည် ၎င်းတို့အသီးသီးထိန်းချုပ်ထားသည့် နယ်မြေသုံးခုကို လက်တွေ့ကျ စေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေါင်းစည်းခဲ့ပြီးလျှင် အခြေအနေတည်ငြိမ်မှုကိုပိုမိုရရှိစေရန်အတွက် ၎င်းတို့ အုပ်ချုပ်နေ သည့်နယ်မြေသုံးခုကိုပေါင်း၍ ဂျာမနီနိုင်ငံတစ်ခုကို တည်ထောင်ရန် ၁၉၄၈ ခုနှစ်ဧပြီလအတွင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၈ ဇွန်လ တွင် အခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်ရေးဆွဲရန် ဂျာမန်အာဏာပိုင်များကို ညွှန်ကြားခဲ့ပြီး လူတစ်ဦးချင်းစီ၏အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်မှု၊ ဒီမိုကရက်တစ်စနစ်များအပေါ်အခြေခံမှုနှင့် ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံကို ကျင့်သုံးမှုတို့ကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ အဆိုပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ ဗဟိုဦးစီးချုပ်ကိုင်မှုကြီးပြီး ဒီမိုကရေစီမကျသည့် နာဇီအစိုးရစနစ်ကို ဆန့်ကျင်ချေဖျက်ရန်ဖြစ်ပြီး ဂျာမန်ကိုယ်စားလှယ်များက လုံးဝသဘောတူလက်ခံခဲ့ကြသည်။ ဖက်ဒရယ်ပုံစံအုပ်ချုပ်ခြင်းဖြင့် အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းသည့် စနစ်၊ အာဏာအရပ်ရပ်ခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်းဆိုသည့် အခြေခံမူသဘောနှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ် ဖြစ်ထွန်း အားကောင်းစေရေးစသည်တို့ကို ဖန်တီးပေးရန်အတွက် မျှော်မှန်းခဲ့ကြသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ကိုရေးဆွဲရမည့်အဖွဲ့ကို ပါလီမန်ကောင်စီက ရွေးချယ် သည်။ ယင်းမှာ ရွေးကောက်ခံကယ်စားလှယ်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသည့် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်မျိုးမဟုတ်ဘဲ အနောက်ဘက် သုံးနယ်ရှိဆိုင်ရာ လန်ဒါ ပါလီမန်တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့် စုဖွဲ့ထားခြင်းမျိုးသာဖြစ်သည်။ (ထိုသို့ ကိုယ်စားပြုရာတွင် ပါလီမန်အသီးသီးရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ စုဖွဲ့အားကောင်းမှုကိုပါ ကိုယ်စားပြုသည်။)

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတစ်ခု တည်ထောင်ရန် ဂျာမန်တို့က သဘောတူညီခဲ့ကြသော်ငြားလည်း ပါလီမန်ကောင်စီရှိ ကိုယ်စားလှယ်များကမူ ဖက်ဒရယ်အစိုးရနှင့် လန်ဒါ (ပြည်နယ်) အစိုးရအဖွဲ့တို့အကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေဖြန့်ဖြူးမှုနှင့် အာဏာ ခွဲခြားကျင့်သုံးမှုစသည့် ပုံစံဆက်ဆံမှုတစ်ရပ်ကို မည်သို့သတ်မှတ်မည်လဲဆိုသည့်အပေါ် သဘောထားကွဲလွဲခဲ့ကြသည်။ “အခြေခံ ဥပဒေ” (၁၉၄၉ မေလတွင် စတင်ကျင့်သုံးခဲ့သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်၏အမည်) တွင် ထည့်သွင်းထားသည့် အချက်မှာမူ မြေမသေတုတ်မကျိုး သဘောမျိုးသာယူဆနိုင်ပြီး ၎င်းအရ ဗဟိုအာဏာပိုင်အဖွဲ့၏အာဏာကို ဘွန်ဒက်စ်ရတ် (ဖက်ဒရယ် လွှတ်တော်) ကိုတည်ထောင်ခြင်းဖြင့် လိုက်လျောညီထွေပြင်ဆင်ထားသည်။ အခြေခံဥပဒေအရ ဘွန်ဒက်စ်ရတ်ကို (၁၈၇၁ ခုနှစ် အင်ပါယာ၏ သမိုင်းအစဉ်အလာများနှင့်အညီ) လန်ဒါ (ပြည်နယ်) အစိုးရအဖွဲ့များမှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်း ထားပြီး ဖက်ဒရယ်အဆင့် ဥပဒေပြုရေးလုပ်ငန်းစဉ်၌ လုပ်ပိုင်ခွင့်အတော် အသင့်ပေးထားသည်။ သို့သော်လည်း အဆိုပါပြဋ္ဌာန်းချက် များမှာ ပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှစ်ရပ်အကြား အင်အားချိန်ခွဲလျှာကို အပြီးသတ်အလုံးစုံ သတ်မှတ်ပေးလိုက်ခြင်း မဟုတ်ပေ။ ယင်းမှာ နောက်ပိုင်းကာလများအတွင်း အနောက်ဂျာမန်နိုင်ငံတော်သစ် (ဂျာမနီဖက်ဒရယ်သမ္မတနိုင်ငံ) ၏ နိုင်ငံရေးဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုများနှင့်အတူ အသစ်ပေါ်ထွက်၊ ပြောင်းလဲပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည့် အရာသာဖြစ်သည်။

ဆိုဗီယက်တို့သိမ်းပိုက်ထားသည့် အရှေ့ပိုင်းနယ်မြေမှာမူ ဒုတိယမြောက်ဂျာမနီနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည့် ကွန်မြူနစ် အစိုးရ တစ်ရပ်၏ လက္ခဏာရပ်များအားလုံးနှင့် ပြည့်စုံသည့် ဂျာမန်ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံ (အရှေ့ဂျာမနီ) ဟူ၍ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ကာလလောက် ကတည်းကပင် အရှေ့ဂျာမနီသည် ၁၉၄၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် လန်ဒါ ပြည်နယ် ငါးခုကို ဖျက်သိမ်းကာ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးခရိုင် ငါးခု ဖြင့် အစားထိုးခြင်းဖြင့် ပိုမို၍ဗဟိုဦးစီးစနစ်ဆန်သည့် နယ်မြေပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပုံကို

ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဗဟိုဦးစီးစနစ်ဆန်သည့် နယ်မြေပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပုံမှာ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏လွှမ်းမိုးမှုကြောင့်ဖြစ်ပြီး စစ်မှန်သည့် ဖက်ဒရယ်ပုံစံ တစ်ခုနှင့် မည်သို့မျှအပ်စပ်မည်မဟုတ်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးမျိုးဖြစ်သည်။

အနောက်ဂျာမနီ၏ ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို မဖျက်သိမ်းရလေအောင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အထူးပြဋ္ဌာန်းချက် (ပုဒ်မ ၇၉-၃) (“ထာဝရပြဋ္ဌာန်းချက်”) ဖြင့် ကာကွယ်ပေးထားသော်လည်း နယ်မြေသတ်မှတ်ရာတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုထား သည်။ ခွဲခြားချက်အဖြစ် ရှေးမဆွကတည်းက တစ်သတ်မှတ်တည်းရှိလာခဲ့သည့် မြို့ပြနိုင်ငံနှစ်ခုဖြစ်သည့် ဘရီမင်နှင့် ဟမ်းဘတ်တို့မှ လွဲ၍ အခြားသော လန်ဒါ (ပြည်နယ်) များကိုမူ စိတ်ကြိုက်ရေးဆွဲသတ်မှတ်ထားခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အသစ် အရ တည်ထောင်ခဲ့သည့် ဂျာမနီအနောက်တောင်ပြည်နယ်သုံးခု (⁶ဘောဒင်၊ ဂူတင်ဘွန်-ဘောဒင်နှင့် ဂူတင် ဘွန်-ဟိုဟင်ဇိုလင်) ကို အထူးပြဋ္ဌာန်းချက် (ပုဒ်မ ၁၁၈) ပေါ် အခြေခံပေါင်းစည်းပြီး ၁၉၅၅ တွင် ဘောဒင်-ဂူတင်ဘွန် ပြည်နယ် အဖြစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဧရိယာကျယ်ပြီး အင်အားကြီးသည့် ပြည်နယ်အရေအတွက် လျော့ချရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် နောက်ပိုင်းကာလတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် နယ်မြေသတ်မှတ်မှု ပြောင်းလဲရေးကြိုးပမ်းချက်များမှာ မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ဆားလန်းဒေသသည် အနောက်ဂျာမနီနှင့်လာရောက်ပူးပေါင်းပြီး ၁၁ ခုမြောက် ပြည်နယ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုဒေသမှာ ၁၉၄၅ ခုနှစ်ကတည်းက ပြင်သစ်ထိန်းချုပ်မှုအောက် ရောက်ရှိနေခဲ့သည့်ဒေသဖြစ်ပြီး အဆိုပါဒေသကို တရားဝင်ဥပဒေပ ဒေသတစ်ခုအဆင့်အတန်းကိုပေးရန်အဆိုမှာ ကန့်ကွက်မဲသုံးပုံနှစ်ပုံဖြင့် ရှုံးနိမ့်ခဲ့ပြီးနောက် ထိုသို့ ပူးပေါင်းခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ (အဆိုပါ အဆိုသာ အကယ်၍ အတည်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုဒေသမှာ ပြင်သစ်နှင့်ရော၊ ဂျာမနီနှင့်ပါ ပူးပေါင်းခြင်း မရှိဘဲ “ဥပဒေပမူပြုထားသည့်” ဒေသ အဖြစ် အထူးအဆင့်အတန်းကို ရရှိမည်ဖြစ်သည်။)

အရှေ့ဂျာမနီတွင် ကွန်မြူနစ်အစိုးရ ပြိုကျသွားပြီးသည့်နောက် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ဂျာမနီ နှစ်နိုင်ငံပြန်လည်ပေါင်းစည်းမှု ဖြစ်စဉ်အတွင်း မူလကရှိခဲ့သည့် လန်ဒါ ငါးပြည်နယ်ကို ပြန်လည်တည်ထောင်ခဲ့ရာ တစ်ခုတည်းဖြစ်လာသည့် ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် လန်ဒါ ၁၆ ပြည်နယ်ရှိလာခဲ့သည်။ (⁷ယခင်လန်ဒါပြည်နယ်များ - ဘာဗားရီးယား၊ ဘောဒင်-ဂူတင်ဘွန်၊ မြောက်ပိုင်းရိုင်း-ဝက်စ်ဖားလီးယား၊ အောက်ပိုင်းဆက်ဇိုနီ၊ ဟက်စ်၊ ဟမ်းဘွန်၊ ဘရီမင်၊ ဘာလင်၊ ရိုင်းလန်း-ပါလာတီးနိုတ်၊ ဆားလန်းနှင့် ရုတ်စ်-ဟိုလစ်တီနီး၊ လန်ဒါပြည်နယ်သစ်များ - ဆက်ဇိုနီ၊ ဆက်ဇိုနီ-အန်းဟတ်၊ မတ္တလင်ဘွန်-ဗော်ပွန်မန်း၊ ဘရန်ဒါဘွန်နှင့် တူရင်းဂျီးယား။) ဘာလင်နှင့် ဘရင်ဒါဘွန် ပြည်နယ်နှစ်ခုကို ပူးပေါင်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း အဆိုပါပြည်နယ်နှစ်ခုတွင် ၁၉၉၆ ခုနှစ် မေလအတွင်း ကျင်းပခဲ့သည့် ဆန္ဒခံယူပွဲတွင် ခွဲရေးဘက်ကအနိုင်ရခဲ့ပြီး တွဲရေးဘက်ဖြစ်ခဲ့ပါက ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ နယ်မြေ အကျယ်အဝန်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအပိုင်းတွင် ပို၍ အရှိန်အဟုန်မြင့်လာနိုင်ချေရှိလာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့ကြသူများ အတွက်မူ စိတ်ပျက်စရာဖြစ်ခဲ့သည်။ [...]

⁸ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

အနောက်ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ အခြေခံပြည်ထောင်များအဖြစ်ပါဝင်သည့် လန်ဒါပြည်နယ်များသည် တူမျှသောအဆင့်အတန်း ရှိကြပြီး ပြည်နယ်တစ်ခုစီတွင် ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံရေးကျင့်သုံးမှုပုံစံများ ရှိကြသည်။ လန်ဒါပြည်နယ်များ၏ ဖွဲ့စည်းပုံများအနေဖြင့် အခြေခံမူများဖြစ်သည့် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများ၊ ဒီမိုကရေစီ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုစသည်တို့အပေါ်တွင် အခြေခံရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားတို့၏ တိုက်ရိုက် ကိုယ်စားပြုရွေးချယ်တင်မြှောက်ကိုယ်စားပြုခွင့်ကို ပေးအပ်ရမည်ဖြစ်သည် (ပုဒ်မ ၈)။ လန်ဒါပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် တိုက်ရိုက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသည့် ပါလီမန်နှင့် ပါလီမန်ကိုတာဝန်ခံရသည့် အစိုးရ တစ်ရပ်စီ ပါဝင်သည့် ပါလီမန်အစိုးရစနစ် တစ်ရပ်စီ ရှိကြသည်။ သို့သော်လည်း လန်ဒါပြည်နယ်များ၏ အခြေခံဥပဒေများ၌ အစိုးရ စနစ်၏အချို့သောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပိုင်းတွင်မူ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွဲပြားမှုရှိကြသည်။ ဥပမာ - ဆန္ဒခံယူပွဲကျင်းပပုံ၊ အစိုးရ အဖွဲ့ဖွဲ့စည်းသည့်အဆင့်ဆင့်၊ ထောက်ခံအဆို သို့မဟုတ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုတင်သွင်းပုံနည်းများ၊ ဝန်ကြီးများ၏ တစ်ဦးချင်း

⁶ထပ်တိုးအချက်အလက်
⁷ထပ်တိုးအချက်အလက်

⁸Forum of Federation Publication Handbook of federal Countries: Germany (Country Profile) by Rudolf Hrbek 2005 Page 154-156

အနေဖြင့် တာဝန်ခံမှု၊ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် အသစ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် လန်ဒါပြည်နယ်ငါးခုတွင် ရပိုင်ခွင့်အခွင့် အရေးများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ကွဲပြားမှုများရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးအပိုင်းရော လူမှုအခွင့်အရေး (အလုပ်အကိုင်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ နေရေးထိုင်ရေး၊ ပညာရေးစသည် အပါအဝင်) အပိုင်း၌ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ။

ပုဒ်မ ၇၉-၃ “ထာဝရပြဋ္ဌာန်းချက်”အရ ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းခွင့်မရှိပေ။ သို့သော် နယ်မြေအပိုင်းအခြား သတ်မှတ်ခြင်း ကိုမူ ပြင်ဆင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လန်ဒါပြည်နယ်တစ်ခု၏ အကျယ်အဝန်း၊ ပုံသဏ္ဍာန်တို့မှာ အမြဲ တည်ရှိမည်ဟု အာမခံချက် မရှိပေ။ နယ်မြေအပိုင်းအခြားပြောင်းလဲမှုအတွက် အခြေခံဥပဒေက နည်းလမ်းနှစ်သွယ်ကို ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။ အလွန်ရှုပ်ထွေးပြီး ပြင်ဆင်ရန်အဟန့်အတားတစ်ခုဖြစ်သည့် ပုဒ်မ ၂၉ နှင့် ဘာလင်နှင့် ဘရင်ဒါဘူဂ် အထူးဖြစ်စဉ်နှင့် ဆက်နွယ်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ခု (ဂျာမနီအနောက်တောင်ပိုင်း နယ်မြေပြင်ဆင်မှုအတွက် ပုဒ်မ ၁၁၈ ကို စံနမူထား)ဖြစ်သည့် ပုဒ်မ ၁၁၈ (က) တို့ဖြစ်သည်။ ပုဒ်မ ၁၁၈ (က) အရ နယ်မြေတစ်ခုကို ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ရန်အတွက် ဆိုင်ရာပြည်နယ်နှစ်ခုစလုံး၌ ဆန္ဒခံယူပွဲကျင်းပခြင်းအပါအဝင် နှစ်ဘက် စလုံး သဘောတူညီရန်လိုအပ်သည်။

ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ဖက်ဒရေးရှင်း (ပြည်ထောင်စု) နှင့် လန်ဒါ (ပြည်နယ်)များအကြား ဥပဒေပြုရေး အာဏာများခွဲဝေမှုကို ပြဆိုထားသည်။ ဖက်ဒရေးရှင်းအဆင့်မှာသာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အရေးအရာကိစ္စရပ်များကို ပုဒ်မ ၇၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ နှစ်ခုပြိုင်ဆုံးဖြတ်ရန်ကိစ္စရပ်များကို ပုဒ်မ ၇၄ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး ဖက်ဒရေးရှင်းက အခြေခံမူဘောင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ရသည့် အရေးအရာကိစ္စရပ်များကို ပုဒ်မ ၇၅ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ (အခြေခံ မူဘောင်ဥပဒေ ဆိုသည်မှာ သီးခြားဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရန် အတွက် လိုအပ်သည့် အခြေခံအချက်အလက်များကိုသာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေဖြစ်ပြီး လန်ဒါပြည်နယ်များက သီးခြားအသေးစိတ်ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းရမည်ဖြစ်သည်။) တစ်ပြိုင်နက်ဆုံးဖြတ်ရမည့် အရေးအရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ဖက်ဒရေးရှင်းက ပြဋ္ဌာန်းပေးနိုင်မည့် ခြွင်းချက်အခြေအနေများကို ပုဒ်မ ၇၂ က ပြဆိုထားပြီး စကားလုံးအားဖြင့် “တစ်နိုင်ငံလုံးအနှံ့ သာတူညီမျှ လူနေမှုအဆင့်အတန်းဖန်တီးခြင်း သို့တည်း မဟုတ် ဥပဒေရေးရာနှင့် စီးပွားရေးရာ ညီညွတ်သဟဇာတဖြစ်မှုကို ထိန်းသိမ်းခြင်းကို ဖက်ဒရယ်အဆင့်ဥပဒေပြုရေးက နိုင်ငံတော် အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ လိုအပ်လျှင် သို့တည်းမဟုတ် လိုအပ်သမျှအတိုင်းအတာအထိ” ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ပုဒ်မ ၇၀ တွင် “အခြေခံဥပဒေက ဖက်ဒရေးရှင်းအား မအပ်နှင်းထားသည့် ဥပဒေပြုခွင့် အခွင့်အာဏာများအောက်တွင် ထိုမျှပမာဏအထိ လန်ဒါသည် ဥပဒေပြုခွင့် ရရှိသည်” ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ သီးခြားအခွင့်အာဏာများကို ၎င်းတို့၏ပြည်နယ်အဆင့် ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေနှင့် ချိတ်ဆက် နေသောကိစ္စရပ်များနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာများနှင့်ဆက်နွယ်သော ကိစ္စရပ်များ၊ ရဲနှင့် ရပ်ရွာ တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ မီဒီယာနှင့် ပညာရေးတို့နှင့် ဆက်နွယ်နေသော အကြောင်းခြင်းရာများ အတွက် သာလျှင် ကန့်သတ်ထားသည်။

လန်ဒါ များသည် ဖက်ဒရယ်အဆင့်ဥပဒေပြုသည့်ကိစ္စကို မိမိတို့ပြည်နယ်အလိုက် မိမိဘာသာ အကောင်အထည်ဖော်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဆိုသောအချက်မှာ ဂျာမနီ ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ လက္ခဏာတစ်ခုဖြစ်သည် (ပုဒ်မ ၈၃)။ ဖက်ဒရယ်က တိုက်ရိုက်ကိုင်တွယ်သည့် ရေးရာကိစ္စရပ်များမှာ အနည်းအကျဉ်းသာ (ဥပမာ နိုင်ငံခြားရေး၊ စစ်တပ်၊ နယ်စပ်ထိန်းချုပ်ရေး၊ လေကြောင်းသွားလာမှု၊ ရေကြောင်းများ၊ ပြည်တွင်း သယ်ယူ ပို့ဆောင်မှု၊ အကောက်ခွန်အပါအဝင် ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေး စသည့်အကြောင်းခြင်းရာများ) ရှိသည်။

လန်ဒါ များသည် ဖက်ဒရယ်အဆင့်ဥပဒေပြုသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဘွန်ဒက်စ်ရတ် (အထက်လွှတ်တော်)မှတစ်ဆင့် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ဘွန်ဒက်စ်ရတ်ကို ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး မဲအရေအတွက်မှာ ယခုလို အမျိုးမျိုးကွဲပြား သွားသည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုစီတွင် ပေးပိုင်ခွင့်ရ မဲသုံးမဲရှိသည်။ လူဦးရေ နှစ်သန်းကျော်သည့် ပြည်နယ်များတွင် လေးမဲ၊ ခြောက်သန်း ကျော်သည့် ပြည်နယ်များတွင် ငါးမဲ၊ ခုနစ်သန်းကျော်သည့် ပြည်နယ်များတွင် ခြောက်မဲအသီးသီး ရရှိသည် (ပုဒ်မ ၅၁-၂)။ ပြည်နယ်တစ်ခု စီအတွက် မဲများကို တစ်ပုံစံတည်းပေးရပြီး (လက်တွေ့တွင် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးတည်းက အားလုံးအတွက် တစ်ပုံစံတည်း မဲပေးသည့်ပုံစံ) သီးခြားစီမဲပေးခွင့်မရှိချေ။ ပထမအနေဖြင့် ဖက်ဒရယ်ဥပဒေပြုရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဘွန်ဒက်စ်တက် (အောက်လွှတ်တော်) နှင့် ဖက်ဒရယ်အစိုးရတို့နည်းတူ ဘွန်ဒက်စ်ရတ်၏ ဖက်ဒရယ် ဥပဒေတစ်ခု အဆိုပြုခြင်းနှင့် ဥပဒေကြမ်း တင်သွင်းခြင်းနှင့် ဆိုင်သည်။ ဒုတိယမှာ ဥပဒေကြမ်းတစ်ခုချင်းစီကို ဘွန်ဒက်စ်တက်က

ထောက်ခံအတည်ပြုပြီးနောက် ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ် သို့ ပေးပို့ရသည်။ ဥပဒေပြုရာတွင် ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်၏ ပြတ်ပြတ်သားသားထောက်ခံမှု (ထောက်ခံမဲအပြတ်အသတ်) ကို လိုအပ်သည့် ဥပဒေနှင့် ထိုသို့မလိုအပ်သည့် ဥပဒေဟူ၍ ဥပဒေအမျိုးအစားနှစ်ရပ်ရှိသည်။ ဒုတိယဥပဒေအမျိုးအစားအတွက်မူ ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်သည် ကာလကန့်သတ်မှုပါသည့်စီတိုအာဏာဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးနိုင်ပြီး ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်ကို အချိန်ကာလတစ်ခု၏အလွန်တွင် ဘွဲ့ဒက်စ်တက်က မဲအပြတ်အသတ်ရလဒ်သုံးပြီး (သို့မဟုတ် ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်သည် သုံးပုံနှစ်ပုံသောမဲဖြင့် ကန့်ကွက်ခဲ့ပါက ဘွဲ့ဒက်စ်တက်၏ သုံးပုံနှစ်ပုံသော မဲအရေအတွက်ဖြင့်) ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။ ဥပဒေတစ်ရပ်သည် (ဖက်ဒရယ်ဥပဒေကို ပြည်နယ်က အကောင်အထည် ဖော်ရသဖြင့်) ပြည်နယ်များ၏အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာများကိုထိခိုက်နိုင်မည့် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များအတွက် ဘဏ္ဍာရေးပိုင်း အကျိုးဆက်ရလဒ်များ ထွက်ပေါ်လာနိုင်မည့် အလားအလာရှိပါက ထိုဥပဒေကို ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်တွင် ထောက်ခံအတည်ပြုမှုရရန် လိုအပ်သည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်မတိုင်မီအထိ ဖက်ဒရယ်ဥပဒေအားလုံး၏ ထက်ဝက်ကျော်မှာ အဆိုပါ အမျိုးအစားဖြစ်သည်။

ယင်းကိစ္စနှင့်စပ်၍ ဂျာမနီအခြေခံဥပဒေက ကြားခံဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတစ်ရပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသည်။ ယင်းမှာ "ကြားခံကော်မတီ"ဟုခေါ်သည့် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခွင့်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကော်မတီကို ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်မှ ၁၆ ဦး (ပြည်နယ်တစ်ခုအတွက် တစ်ဦးနှုန်းဖြင့် ၁၆ ဦး) နှင့် ဘွဲ့ဒက်စ်တက်မှ ၁၆ ဦး (ပါတီ ကိုယ်စားပြုမှုအပေါ်အခြေခံ၍ ရွေးချယ်) တို့ဖြင့် အဖွဲ့အဝင်အရေအတွက်တူညီစွာ ဖွဲ့စည်းရသည်။ ကော်မတီ၏ လုပ်ငန်း တာဝန်မှာ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးသို့ တင်ပို့၍ထောက်ခံမှု တောင်းခံသည့်အခါ အများသဘောဆန္ဒကို ရယူပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ကော်မတီကို ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်၊ ဘွဲ့ဒက်စ်တက်နှင့် ဖက်ဒရယ် အစိုးရတို့က တာဝန်ပေးနိုင်သည်။

ဘဏ္ဍာရေးစီစဉ်သုံးစွဲမှုအပိုင်းကိုကြည့်ပါက အရေးအကြီးဆုံးသော အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများကို ဖက်ဒရေရှင်းနှင့် လန်ဒါတို့ အကြား ခွဲဝေသုံးစွဲရမည်ဟု အခြေခံဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဝင်ငွေခွန်နှင့် အမြတ်ခွန်များကို တစ်ဝက်စီခွဲဝေပြီး ကုန်ချော (ဝါ) ဝန်ဆောင်မှုပေါ် ကောက်ယူသည့်အခွန်ကိုမူ အချိုးကျ ခွဲဝေသည်။ ထို အချိုးကို ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်၏ ထောက်ခံမှုဖြင့် ဖက်ဒရယ်ဥပဒေပြုအဖွဲ့က သုံးနှစ်လျှင်တစ်ကြိမ် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲသည်။ အခြားသောအခွန်ငွေများအနက် (သီးခြားကုန်စည်ခွန် စသည်) ကို ဖက်ဒရေရှင်းအားလည်းကောင်း၊ (အိမ်ခြံမြေခွန်၊ အမွေခွန်၊ စက်တပ်ယာဉ်ခွန်နှင့် ဘီယာခွန်များစသည်) တို့ကို ပြည်နယ်များသို့လည်းကောင်း ခွဲဝေသုံးစွဲစေသည်။ အထူးအရေးကြီးသည်မှာ ဖက်ဒရေရှင်းနှင့် ပြည်နယ်များအကြား၊ ပြည်နယ်များ အချင်းချင်းအကြား ညီမျှသောဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုရှိစေမည့်ယန္တရားများ၊ ဆောင်ရွက်ချက်များ ရှိစေရေးပင် ဖြစ်သည်။

ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့်ဆိုင်သည့် အငြင်းပွားမှုမျိုးကဲ့သို့သော ကိစ္စရပ်များကိုမူ အငြင်းပွားမှုတွင် ပါဝင်သည့်အဖွဲ့တစ်ရပ်ရပ်က တောင်းဆိုလာသည့်အခါ ဖက်ဒရယ် အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ပေးသည်။ အောက်နှင့်အထက် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်တို့မှ အဖွဲ့ဝင်များပူးပေါင်းပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရေးအဖွဲ့၏ သုံးပုံနှစ်ပုံ ထောက်ခံဆန္ဒမဲဖြင့် တင်မြှောက်သည့် အဖွဲ့ဝင် ၁၆ ဦးဖြင့် ခုံရုံးကိုဖွဲ့စည်းသည်။ ဖက်ဒရယ် အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံးသည် မတူသည်များကိုလေးစား၍ လိုက်လျော ညီထွေရှိစေ ခြင်းဆိုသည့် ပြည်ထောင်စုသားအခြေခံမူကို ၎င်း၏ဆုံးဖြတ်ချက်များထဲ၌ အကြိမ်ကြိမ် ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယင်း အခြေခံမူ သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ တိုက်ရိုက်ညွှန်းဆိုသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိခဲ့လျှင် သော်မှ ဂျာမနီ ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ အခြေခံကျသည့် ဂုဏ်ထူး ဝိသေသတစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုမှုတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ထားကြသည်။ အဆိုပါ အခြေခံမူသည် ဖက်ဒရေရှင်းနှင့် ပြည်နယ်များအား မိမိတို့ရေးရာများကို ဆောင်ရွက်နေစဉ် တစ်ဘက်အဖွဲ့၏ သဘောထားကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားသည့် အလေ့အကျင့်ကောင်းတစ်ခုကို ထည့်သွင်းပေးသည်။

⁹ဒေသန္တရအစိုးရ

ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့များကို ပြည်နယ်များ၏ ခွဲခြားမရသည့်အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ထားကြသည်ဖြစ်ရာ ဥပဒေအသုံး အနှုန်းဖြင့်ဆိုရလျှင် ၎င်းတို့သည် ဖက်ဒရယ်စနစ်အတွင်းရှိ သီးခြား အုပ်ချုပ်ရေးပုံစံတစ်မျိုးမဟုတ်ပေ။ ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များနှင့် ၎င်း တို့၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်တို့ကို အခြေခံဥပဒေမူအရ အသိအမှတ်ပြုထားသည် (ပုဒ်မ ၂၈ (၂))။ သို့ရာတွင် ဒေသအလိုက် ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို “ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှသာ” ခွင့်ပြုထားသဖြင့် ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်ဥပဒေတို့၏ ကန့်သတ်ပေးမှုအတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များကို ပြည်နယ်များ၏ ခွဲခြားမရသည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်သဖြင့် ၎င်း တို့၏လက္ခဏာရပ်များမှာ ရောထွေးပေါင်းစပ်နေသည်။ ၎င်းတို့သည် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းငယ် များအဖြစ်ရော ကိုင်တွယ်နေသည့်ကိစ္စကိုလိုက်၍ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေး၏ အောက်ခြေအကျဆုံး အသေးဆုံး ဌာနတစ်ခုအနေဖြင့်ပါ တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့် အရပြောလျှင် ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်ဥပဒေများကပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်း လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ၎င်းတို့ကို အသုံးပြုသည်။ အမှန်တွင် နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များ၊ ဝန်ဆောင်မှုများကို ဒေသန္တရ အာဏာပိုင်များက အဓိက ကိုင်တွယ်ရသည်။ အထက်မှလာသည့် အဆိုပါ တာဝန်များမှာ နှစ်နှင့်ချီ၍ တိုးတက်များပြားလာခဲ့သည်။ သို့သော် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းတာဝန်များမှာ တိုးတက်များပြားလာသည် နှင့်အမျှ ဒေသန္တရအစိုးရအတွက် အရင်းအမြစ်များမှာမူ ကုန်ခန်းယုတ်လျော့လာခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုအခန်း ကဏ္ဍကို ချဲ့ထွင်လာသည်နှင့်အမျှ ဒေသန္တရ အစိုးရအဖွဲ့များမှာ (အကုန်အကျများသည့်) ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုများ (အခမဲ့ ကျန်းမာရေး၊ အလုပ်လက်ခွဲများအတွက် ထောက်ပံ့ကြေးစသည်)ကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက် ရသည့်တာဝန်များ တိုးတက် များပြားလာခဲ့ပြီး အမှန်တကယ်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အသုံးပြုရမည့်ပင်မရင်းမြစ်များ လျော့နည်းလာခဲ့သည်။ အံ့ဩစရာ မဟုတ်သည်မှာ ဒေသန္တရအစိုးရများအတွက် ငွေရေးကြေးရေးက အဓိကခေါင်းခဲသည့်ကိစ္စ ဖြစ်နေသည့် အချက်ဖြစ်သည်။

[...]

¹⁰ဂျာမနီတွင် ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့များကို ကောင်တီခေါ် စီရင်စုများနှင့် မြူနီစီပယ်အုပ်ချုပ်ရေးဧရိယာများမှတစ်ဆင့် ကိုင်တွယ် အုပ်ချုပ်သည်။ မည်သည့်ဒေသမျှ ဖက်ဒရယ် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၏ တိုက်ရိုက်စီမံခန့်ခွဲမှုအောက်တွင် မရှိပေ။ တစ်နိုင်လုံးသည် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏လက်အောက်မှာသာရှိသည်။ သို့သော် ဒေသန္တရအာဏာပိုင်အဖွဲ့များ၏ အဖွဲ့အစည်း အာဏာများအပေါ် စီရင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်မှာ ၁၆ ခုသော ပြည်နယ်တို့၏ တစ်ခုချင်းစီ၌သာ တည်ရှိသဖြင့် “ဒေသန္တရအစိုးရ” ဆိုသည်မှာ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ရှိနေနိုင်ပေသည်။ ယင်းမှာ ၎င်းတို့၏ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း စုစည်းထားပုံကိုလည်း ပြောသလို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများအပိုင်းတွင်လည်း ထပ်တူထပ်မျှပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အများစုတွေ့ရသည့် ပုံစံကိုမူ ယေဘုယျ ဖမ်းဆုပ်ပြော၍ရနိုင်သည်။ လူဦးရေ တစ်သိန်း အထက်ရှိသည့် မြို့များကို “သီးခြားရပ်တည်သည့်မြို့” အဆင့်ပေးအပ် ထားသည် (ဆိုလိုသည်မှာ “ကောင်တီကင်းလွတ်မြို့”)။ ၎င်းတို့၏ အရွယ်အစားကြောင့် အဆိုပါမြို့များတွင် အများပြည်သူရေးရာ ဝန်ဆောင်မှု များကို မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးတစ်ခုတည်းက စီမံခန့်ခွဲကာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း ကျေးလက်ဒေသတွင်မူ အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှုများကို ကောင်တီများနှင့် ဒေသန္တရမြူနီစီပယ် အုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်များက ဖြည့်ဆည်းပေးကြသည်။ တဖန်လည်း ကောင်တီများနှင့် မြူနီစီပယ်ယူနစ်များအကြား တာဝန်တိကျကျ ခွဲဝေမှုကိုမူ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်ဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီနိုင်ပေ။ ယေဘုယျစည်းမျဉ်းတစ်ခုက ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုလိုက်၍ တာဝန်ခွဲဝေမှုကို ကျင့်သုံးသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းအဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် အတွက် မြူနီစီပယ်ယူနစ် များက ထိထိရောက်ရောက် မကိုင်တွယ်နိုင်သည့် တာဝန်များကို ကောင်တီများက ပုံမှန်လုပ်ဆောင်သည်။ သာဓကအားဖြင့် ဆေးရုံများကို ကောင်တီများက ကိုင်တွယ်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းတာဝန်များ (ဥပမာ နေထိုင်သူများကိုမှတ်ပုံတင်ခြင်း) ကိုမူ မြူနီစီပယ်အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းကသာ ဆောင်ရွက်သည်။ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ အုပ်ချုပ်ရေး စွမ်းဆောင်မှုကို တိုးမြှင့်သည့်အနေဖြင့် နယ်မြေအကျယ်အဝန်းပြင်ဆင်သတ်မှတ်မှု အကြိမ်ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း၊ (ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးတစ်ရပ်ကို

⁹Forum of Federation Publication “Federal Republic of Germany” by Martin Burgi 2009 Page 137-138

¹⁰Forum of Federation Publication “Federal Republic of Germany” by Martin Burgi 2009 Page 140-142

အခြားတစ်ရပ်နှင့်ပူးပေါင်းခြင်းဟုခေါ်သည့်အစီအစဉ်ဖြင့်) အဆိုပါရပ်ရွာဒေသများကို အနီးအနားရှိ ပိုကြီးသည့် မြို့နယ်ပယ် ဧရိယာများနှင့် ပူးပေါင်းခဲ့ခြင်း တို့ကြောင့် အလွန်သေးငယ်သည့် မြို့နယ်ပယ်အုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်များမှာ ရှားပါးလာခဲ့ပြီဖြစ် သည်။ လုပ်ငန်းတာဝန် ဆောင်ရွက်မှုအကြည့်လျှင် ကောင်တီများကို သီးခြားရပ်တည်သည့်မြို့ကြီးများနှင့် သဘောချင်းတူသည့် ကျေးလက်အုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်များ အဖြစ်ဖော်ပြနိုင်သည်။ အားလုံးပေါင်းလျှင် အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် မြို့နယ်ပယ်ဧရိယာ ၁၂,၂၄၁ ရှိသည့်အနက် ၁၁၆ ဧရိယာမှာ “ကောင်တီ ကင်းလွတ်”သည့် သီးခြားရပ်တည်သည့်မြို့ပြများဖြစ်သည်။ အများစုမှာမူ ကောင်တီ ၃၁၃ ခု၏လက်အောက်ခံ မြို့နယ်ပယ်ယူနစ်များသာ ဖြစ်သည်။ [...]

ဒေသအလိုက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကျင့်သုံးခြင်း၏ အယူအဆမှာ [...] ရပ်ရွာအလိုက် အရေးကြီးသည့် အကြောင်း ကြီးငယ်ကိစ္စများကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် အထွေထွေအရည်အသွေးတစ်ရပ် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များတွင် ရှိစေလို သည့်သဘောဖြစ်သည်။ အခြေခံသဘောမှာ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များအနေဖြင့် ဒေသအလိုက် အရေးကြီးသည့် ကိစ္စရပ်အားလုံးကို သိရှိနားလည်ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်စေရန်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ အထွေထွေအရည်အသွေး အယူအဆမှာ ဒေသန္တရအစိုးရတစ်ရပ်၏ အဓိကလက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်နေရာ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွင် “တစ်ခုတည်းသောတာဝန်” ဆိုသည်မျိုးမရှိပေ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များအနေဖြင့် အချင်းချင်း သဘောတူညီမှုယူပြီးလျှင် တစ်ခုသော တာဝန်တစ်ရပ်အတွက် တပ်များပေါင်းခြင်း၊ ပူးပေါင်းအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များဖွဲ့စည်းခြင်းကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ထိရောက်မှုနှင့် ကုန်ကျစရိတ်သက်သာစေရေးတို့အတွက် ၎င်းတို့ချင်း ရင်းမြစ်များခွဲဝေပြီး ပူးပေါင်း အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းကာ မိလ္လာနှင့်အမှိုက်သိမ်းစနစ်စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ယင်းကဲ့သို့သော ပူးပေါင်းအုပ်ချုပ်ရေး ဆောင်ရွက်မှုပုံစံမျိုးကို ရပ်ငယ်ရွာငယ်များအကြားတွင် တွေ့ရတတ်သော်လည်း မြို့ပြချင်း ဆက်ဒေသများအတွင်းမှာရော ကောင်တီများ နှင့် သီးခြားရပ်တည်သည့်မြို့ကြီးများအကြားမှာပါ အလားတူပုံစံကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ဆိုခဲ့ပါ ပူးပေါင်းအုပ်ချုပ်ရေးယူနစ်အဖွဲ့များတွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်မရှိသည့်အချက်ကိုမူ အလေးဂရုပြု မိရန် အရေးကြီးသည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့အတွင်း ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များကိုသာလျှင် “ဒေသန္တရအစိုးရ” အဖြစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ရှုမြင်သောကြောင့်ဖြစ်ပြီး ၎င်းပူးပေါင်းအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များမှာမူ မိမိသဘောဖြင့် ဆောင်ရွက်ခွင့် သာ ရှိသည်။

မြို့ကြီးပြကြီးများနှင့် ပတ်သက်လျှင်မူ ဘာလင်၊ ဟမ်းဘွဂ်နှင့် ဘရီဆင်တို့ကို သီးခြားမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် သမိုင်း အရ အများနှင့်မတူ တမူထူးခြားသည့်အချက်များပိုင်ဆိုင်ထားသည်။ အကြောင်းက ၎င်းတို့ကို ပြည်နယ် (လန်ဒါ) များအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထား၍ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ မြို့ကြီးသုံးမြို့စလုံးတွင် မြို့နယ်ပယ်ယူနစ်များနှင့် တူသည်ဟုဆိုနိုင်သည့် အုပ်ချုပ်ရေး/စီမံ ခန့်ခွဲရေး စနစ်ယန္တရားများရှိသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ဘာလင်တွင် မြို့တော်ဝန်နှင့် ဆီးနိတ်လွှတ်တော်တို့ရှိသည်။ ယင်းတို့သည် ပြည်နယ်၏ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင်လည်းပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ဘာလင်တွင် ကိုယ်စားလှယ်များ၏လွှတ်ရုံး ဟုခေါ်သည့် ပြည်နယ်ပါလီမန် လည်း ရှိသည်။

သို့သော်လည်း ဘာလင်သည် သီးခြားမြို့ပြဆိုသည့် အဆင့်အတန်းကိုလည်း ပိုင်ဆိုင်ထားရာ မြို့တော်ဝန်၊ ဆီးနိတ်နှင့် ကိုယ် စားလှယ်လွှတ်ရုံးတို့သည် “ဒေသန္တရအစိုးရ” နှင့် တစ်တန်းတည်းဆောင်ရွက်သည်။ အမှန်တွင် ဆိုခဲ့ပါ မြို့တော်ဝန်၊ ဆီးနိတ်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်လွှတ်ရုံးတို့မှလွဲ၍ သီးခြားဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်တစ်ရပ်မရှိပေ။ အကြောင်းက ဘာလင်၏ ကျော်ကြား သည့် မြို့နယ်များမှာ မြို့တော် ပင်မအုပ်ချုပ်ရေး၏ အဖွဲ့များသာဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့တွင် ကိုယ်ပိုင်သီးခြားဥပဒေဆိုင်ရာ ရုပ်ထွက် လက္ခဏာမရှိဖြစ်သည်။ ၎င်းမြို့ သုံးမြို့၏ ဒွေအဆင့်အတန်းကြောင့် မြို့ပြများသည် တစ်ခါတရံတွင် ဒေသန္တရ အစိုးရများနှင့် ပြည်နယ်များအကြား နိုင်ငံရေးအရအငြင်းအခုံဖြစ်သည့်အခါများတွင် ကြားခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေး နိုင်သည်။ [...]

လောလောလတ်လတ် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှုများ

¹¹ဂျာမန်ဖက်ဒရယ်စနစ်အပေါ် ပြောပရလောက်အောင် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည့် ကိစ္စရပ်သုံးခုရှိသည်။ နှစ်နိုင်ငံ ပြန်လည် ပေါင်းစည်းမှု၏ အကျိုးဆက်များ၊ ဥရောပဒေသပေါင်းစည်းမှု၏ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံမှစ၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လှုပ်ရှားကြိုးပမ်းမှုများဖြစ်သည်။

ဂျာမနီနှစ်နိုင်ငံပြန်လည်ပေါင်းစည်းမှုသည် လန်ဒါများအကြား စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးမညီမျှမှုများကို ပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ အကျိုးဆက်မှာ အင်အားနည်းသည့် ပြည်နယ်များအနေဖြင့် ဖက်ဒရေးရှင်းအပေါ် ပိုမိုအားပြုမိုခိုလာရပြီး ဖက်ဒရေးရှင်းထမ်းရသည့် ဝန်ပိုလာခွဲခြင်းဖြစ်ရာ ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံး၏ ဟန်ချက်ညီမှုအပေါ် နောက်ဆုံးသွားသက်ရောက်နိုင်ပေသည်။ ထို့ပြင် အလျားလိုက် ဘဏ္ဍာရေးရေးချိန်ညှိမှုစနစ်မှာလည်း လန်ဒါများအကြား ပိုမိုမညီမျှကြောင့် ထိခိုက်ရသည်။ အသစ်ဝင်ရောက်လာသည့် လန်ဒါ ငါးပြည် နယ်စလုံး (ဘရန်ဒင်ဘာ့ဂ်၊ မက္ကလင်ဘာ့ဂ်-ဗော်ပိုမန်၊ ဆက်ချ်ဆင်၊ ဆက်ချ်ဆင်-အန်းဟတ်နှင့် တူရင်ဂျီယန်) တို့မှာ အသားတင် လက်ခံရယူသူများအုပ်စုတွင် ပါဝင်သည်ဖြစ်ရာ ယခင် အသားတင် လက်ခံရယူသူများ (၎င်းတို့မှာ အသားတင်ပေးဆောင်သူများဖြစ်လာနိုင်သလို အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် တချို့တဝက် လျော့နည်း ရရှိဖွယ်ရှိလာနိုင်) နှင့် "အစဉ်အလာ" အသားတင် ပေးဆောင်သူများ (၎င်းတို့၏ ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးဖြစ်သည့် နယ်ကျော်ပေးချေမှုများ တိုးပွားလာနိုင်) အပေါ်တွင် နောက်ဆက်တွဲအကျိုးများရှိလာခဲ့သည်။

ထို့ပြင် နောက်ဆုံးအနေဖြင့်လည်း ရှေ့ပိုင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အသစ်ဝင်လာသည့် ပြည်နယ်ငါးခု၏ ပါတီစနစ်မှာ ပြည်နယ်"ဟောင်း" များ၏ ဖွဲ့တည်ပုံများနှင့် ကွဲပြားသည် [...]။ ယင်းမှာ ညွန့်ပေါင်းဖွဲ့စည်းမှုပုံစံ (ပါတီတစ်ခုသည် မိမိဘာသာ အများစု အဖြစ် မဖွဲ့စည်းနိုင်လျှင် အက်စ်ပီဒီနှင့် ဒိုင်းလင့်ခ်ပူးပေါင်းပုံ¹²၊ သို့မဟုတ် မဟာပူးပေါင်းမှုများပုံစံမျိုး) အပေါ် အကျိုးဆက်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ယင်းကတစ်ဖန် ဂျာမနီ၏နိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံတစ်ခုလုံးအပေါ်တွင်လည်း ဂယက်တစ်ခု ရိုက်ခတ်မှု ရှိသည်။

ဥရောပတိုက်ဒေသတစ်ခွင် ပေါင်းစည်းညီညွတ်သမှုဟူ၍ရေး၏ နက်ရှိုင်းသည်ထက် နက်ရှိုင်းလာနေသည့် ဖြစ်စဉ်သည် လန်ဒါပြည်နယ်တို့၏ အခြေအနေအဆင့်အတန်းကိုရော အနောက်ဂျာမနီ၏ ဖက်ဒရယ်ပုံစံဖွဲ့စည်းပုံကိုပါ ကြီးကြီးမားမား ကိုင်လှုပ် သွေးတိုးစမ်းလိုက်သည်။ ပထမအချက်က ဥရောပသမဂ္ဂ (အီးယူ) က ချဲ့ထွင်ယူလိုက်သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ ယခင် လန်ဒါများကသာ ဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်ကဏ္ဍများဖြစ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယပြဿနာက အီးယူ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ချသည့် လုပ်ပုံလုပ် နည်းဖြစ်သည်။ အီးယူတွင် နိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်များကောင်စီ (Council of Ministers) သည် ဆုံးဖြတ်ချက် ချခြင်း၊ ဥပဒေပြုခြင်းတို့တွင် အရေးအပါဆုံးသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ဂျာမနီ၏ဖက်ဒရယ်အစိုးရသည် အဆိုပါကောင်စီတွင် နိုင်ငံကိုယ်စားပြုပါဝင်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ လန်ဒါများသာ သီးသန့်ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရသည့်ကဏ္ဍများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့်အပိုင်းတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ တတိယအခက်အခဲက ဥရောပအဆင့် ဥပဒေများကို ဂျာမနီပြည်တွင်း၌ ပြန်လည်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ အဓိကအားဖြင့် လန်ဒါ၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်။ လန်ဒါများသည် မကြာသေးမီကအထိ ဥပဒေပြုရေး အပိုင်းကို လွှမ်းမိုးရန်အခွင့်မသာခဲ့ဘဲ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုကြီးကြီးမားမားအောက်တွင်သာ ရောက်ရှိနေခဲ့သည်။

လန်ဒါတို့သည် အဆိုပါအခက်အခဲများကို အောင်အောင်မြင်မြင် ကျော်ဖြတ်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ပထမဦးစွာ ၁၉၉၂-၉၃ ခုနှစ်တွင် အီးယူနှင့်ပတ်သက်သည့်ကိစ္စရပ်များကို မိမိနိုင်ငံတွင်းအဆင့်များ၌ ကိုင်တွယ်ရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ကို ရအောင်ယူခဲ့ကြသည် ("အီးယူရေးရာများတွင် ဖက်ဒရေးရှင်းနှင့် လန်ဒါများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ဥပဒေ" ဖြင့် ပုဒ်မ ၂၃ တွင်နောက်ဆက်တွဲဖြည့်စွက်ချက်ဖြင့်)။ ယခုအခါတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရသည် ဘွန်ဒက်စ်ရတ်က သတ်မှတ်ပေးလိုက်သည့် လန်ဒါများ၏သဘောဆန္ဒကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်နှင့် လန်ဒါများသာသီးခြားဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် အခန်းကဏ္ဍများနှင့် အကျိုးဝင်သည့် ရေးရာကိစ္စများတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ အနေဖြင့် ဘွန်ဒက်စ်ရတ် (အထက်လွှတ်တော်)၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်းသာ

¹¹ Forum of Federation Publication Handbook of federal Countries: Germany (Country Profile) by Rudolf Hrbek 2005 Page 156-159
¹² PDSသည် WASG နှင့် ပူးပေါင်းပြီး die Linkeပါတီအမည်သစ်ဖြစ်လာသည်။

လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ထက် အလွန်ဖြစ်သည့် အချုပ်အခြာများအာဏာလွှဲပြောင်းမှုသည် အခြေခံဥပဒေ၏ သရုပ်သကန်ကို ပြောင်းလဲမည့်အလားအလာရှိသည့်အခါ ဘွန်ဒက်စ်ရက်တွင် မဲခွဲ၍ သုံးပုံနှစ်ပုံသောထောက်ခံမဲကို လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအဆင့်အားဖြင့် လန်ဒါများသည် မိမိစိတ်တိုင်းကျ လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် ကဏ္ဍများကို အီးယူဘောင်အတွင်း တည်ဆောက်ရယူနိုင်ခဲ့သည် (ဥပမာ ဘရပ်ဆဲလ်မြို့တွင် ကိုယ်စားလှယ်ရုံးများ ထားရှိပြီး တိုက်ရိုက် ထိတွေ့သိမ်းသွင်းခြင်း)။ နောက်ဆုံးအချက်မှာ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အီးယူ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် များတွင် တရားဝင်၊ တိုက်ရိုက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ကို ရယူနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကတည်ထောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ဒေသများဆိုင်ရာကော်မတီတွင် ကိုယ်စားပြုပါဝင်ခွင့်ရကြသည် (သို့သော် အကြံပြုရုံမျှသာ)။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့ ဆုံးဖြတ် ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် ရှိသည့် အခန်းကဏ္ဍများသည် ဆွေးနွေးမည့်စာရင်းတွင် ပါဝင်သည့်အခါများတွင် လန်ဒါများသည် ဂျာမနီနိုင်ငံကို ကိုယ်စားပြု၍ နိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်များကောင်စီသို့ တက်ရောက်နိုင်ကြသည်။ ထို့ပြင်လည်း ဥပဒေဒဏ်မအသစ်ဖြစ်သည့် ၂၄-၁ (က) အရ လန်ဒါများသည် ဆိုင်ရာမူဝါဒကဏ္ဍတွင် မိမိတို့ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်အတိုင်းအတာအထိ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ သဘောတူညီမှုဖြင့် အချုပ်အခြာ အာဏာများကို နိုင်ငံနယ်နိမိတ်အပြင်ဘက်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများထံ လွှဲပြောင်းပေးပိုင် ခွင့်ရှိသည်။

ခြံခြံကြည့်လျှင် လန်ဒါများ၏ရပ်တည်မှုမှာ ပိုမိုအားကောင်းလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်း၏သာဓကမှာ အီးယူ စာချုပ်များ ပြုပြင် ပြင်ဆင်ရေး အစိုးရအဆင့် ညီလာခံများ (အမ်စတာဒမ် ၁၉၉၆ နှင့် နီဆေး ၂၀၀၀) ၌ လန်ဒါကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦး ကိုယ်စားပြု တက်ရောက်ခဲ့ခြင်းနှင့် ၂၀၀၂/၂၀၀၃ တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် အီးယူဖွဲ့စည်းပုံစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲတွင် ဘွန်ဒက်စ်ရက် (အထက် လွှတ်တော်) နှင့် ဘွန်ဒက်စ်တက် (အောက်လွှတ်တော်) တို့ကို အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးစီက ကိုယ်စားပြုခဲ့ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

လန်ဒါများ အထူးသဖြင့် အင်အားကြီးသည့်လန်ဒါများက “ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့်ဖက်ဒရယ်စနစ်” မှသည် “ပြိုင်ဆိုင်မှု ရှိသည့်ဖက်ဒရယ်စနစ်” သို့ပြောင်းလဲရေး တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်လာသည်နှင့်အမျှ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များမှ အစပြုကာ အားလုံးလွှမ်းမိုးပြီး သိသာထင်ရှားသည့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှာ ဆွေးနွေးရမည့်လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ လန်ဒါများက ၎င်းတို့၏ မိမိသဘောဆန္ဒနှင့်အညီဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခွင့်ကိုတိုးမြှင့်ရန်နှင့် ဖက်ဒရယ် အစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ (ဥပမာ ထပ်နေသော ဥပဒေပြုရေး ကဏ္ဍများနှင့် အခြေခံ မူဘောင်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခွင့်များကဏ္ဍများ) ကို လျှော့ချရန် တောင်းဆို ခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယတစ်ချက်မှာ ၎င်းတို့အနေဖြင့် နိုင်ငံ၏အပြင်ဘက်၌ ဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စများနှင့် “ပြင်ပ” ဆက်ဆံရေး အပိုင်းကဏ္ဍများထိ ၎င်းတို့၏လွတ်လပ်စွာ အစွမ်းအစပြသခွင့်ကို ချဲ့ထွင်ရန်ဆန္ဒရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းကိစ္စ၌ အီးယူ၏ “ပြည်တွင်းဈေးကွက်”မူဝါဒ (ပြည်တွင်း စီးပွားရေးနယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ချက်များကို ပယ်ဖျက်ပြီး အီးယူအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအားလုံးအတွက် တစ်ခုတည်းသော ဈေးကွက်ဖန်တီးရန်) နှင့်စပ်ဆိုင်ရာတွင် လိုအပ်သည့် လုပ်ဆောင်ပုံများ၊ ကြီးထွားလာနေသော အီးယူအဝန်းအဝိုင်းအတွင်း အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံပိုမိုများပြားသော ဂျာမနီသစ်၏ ပထဝီဒေသအရ အလယ် ဗဟိုချက်ကျမှု စသည်တို့ကို ၎င်းတို့က ထောက်ပြသည်။ တတိယအနေဖြင့် လန်ဒါများအကြားမှာရော ဖက်ဒရေးရှင်းနှင့်ပါ ဝိဝါဒ အမျိုးမျိုးကွဲပြားသည့်အချက်က ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ပင်ဖြစ်သည်။ (အသားတင် ပေးရသူများဖြစ်သည့်) အင်အားကြီးပြည်နယ်များက ၎င်းတို့၏ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို လျှော့ချနိုင်ရေး ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေခံရုံးသို့ တင်ပြလျှောက်ထားခြင်းနှင့် သာတူညီမျှရေး စနစ်သစ်ကို အများသဘောတူကျင့်သုံးရေး နိုင်ငံရေးစေ့စပ်ဆွေးနွေးမှုများမှတစ်ဆင့် အကောင်အထည်ပေါ်အောင် ကြိုးပမ်းလျက် ရှိသည်။

(အသားတင်လက်ခံရရှိသူများဖြစ်သည့်) ပြည်နယ်ငယ်များကမူ (၎င်းတို့၏စိတ်ကြိုက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခွင့် ပိုမိုရရှိမှုနှင့်အတူ ရင်းမြစ်များ ပိုမိုပေးရေးမျှော်လင့်ချက်ထားကြသည့်) ဖက်ဒရေးရှင်းထံမှရော ပြည်နယ်ကြီးများထံမှပါ သွေးစည်းညီညွတ်မှုကို ဆက်လက် မျှော်လင့်ထားကြပြီး ဘဏ္ဍာငွေညီမျှစွာထောက်ပံ့မှုကို လျှော့ချခဲ့လျှင်တောင် ဆက်လက်ကျင့်သုံးသင့်သည်ဟု ယုံကြည်ထားကြသည်။ လုပ်ဆောင်သမျှ ပြောင်းလဲမှုအားလုံးသည် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်နိုင်သည်ဖြစ်သဖြင့် တစ်ဘက်စောင်းနင်း မဆန့်ဘဲ သမာသမတ်ကျနိုင်မည့် ပုံစံတစ်ခုကိုသာ မျှော်လင့်၍ရနိုင်သည်။

[...]

[...] ¹³(၂၀၀၆ ခုနှစ်) ဖက်ဒရယ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ပထမအဆင့်သည် ဖက်ဒရယ်နှင့် လန်ဒါများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်စွမ်း ပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်၊ တာဝန်ဝတ္တရားခွဲဝေမှုပိုမိုတိကျပြတ်သားစေရန်နှင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာတွင် ပို၍အလေအလွင့် နည်းပါးစေရန်ရည်ရွယ်ပြီး အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးလုပ်ခဲ့သမျှအားလုံးတို့တွင် အကျယ်ပြန့်ဆုံး လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၅ ခုတို့ကို ပြင်ဆင်၊ နုတ်ပယ် သို့မဟုတ် ဖြည့်စွက်ခဲ့သည်။

¹⁴အနှစ်သာရအားဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ပထမအဆင့်တွင် အောက်ပါလုပ်ငန်းကဏ္ဍများ ပါဝင်သည်။

- ဖက်ဒရယ် ဥပဒေပြုရေးတွင် ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်၏သဘောထားတောင်းခံရန် လိုအပ်ချက်ကို လျှော့ချခြင်း။
- အခြေခံမူဘောင်ဥပဒေကိုလျှော့ချခြင်းနှင့် ပညာရေးကဲ့သို့သော အချို့သောကဏ္ဍများတွင် ဘွဲ့ဒက်စ်ရတ်အား ဥပဒေပြုရေးအာဏာ ပိုမိုခွဲဝေပေးခြင်း။
- ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်များ ပိုမိုတိကျကျ သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ ဥပမာ- ဖက်ဒရေးရှင်းနှင့် လန်ဒါများအကြား ရောထွေးနေသည့် ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းရေး အစီအမံများကို လျှော့ချခြင်း [...] သို့မဟုတ် ဒေသအလိုက် စိတ်ကြိုက် အခွန်ကောက်ယူမှုကို ပို၍အားကောင်းစေခြင်း။

[...]

ပထမအဆင့်ပြီးသည့်နောက် ဖက်ဒရေးရှင်းနှင့် ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာရေးပတ်သက်မှုကိုလည်း ဒုတိယဆင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး (၂၀၀၉) တွင် ခေတ်နှင့်လျော်ညီအောင် ပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်သည် [...]။ အဆိုပြုထားသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး များသည် ဒေသန္တရ အစိုးရ အဖွဲ့များအား တာဝန်ပိုမိုပေးအပ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန်အတွက် လုံလောက်မည့် ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များ ထောက်ပံ့ပေးရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။

[...]

ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ရခြင်း၏ အဓိကအနှစ်သာရမှာ ဖက်ဒရေးရှင်းနှင့် ပြည်နယ်များ၏ ငွေချေးယူမှုအပေါ် အခြေခံဥပဒေအရ ကန့်သတ်ချက်များကို ပိုမိုတိုးတက်စေရန်ဖြစ်သည်။ [...] အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပြင်ဆင်မှုများမှာ အဓိကအားဖြင့် နယ်မြေ ဒေသအလိုက် အာဏာပိုင်များအား တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပိုမိုပေးအပ်ရန်နှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ပိုမိုပိုပြင်စေခြင်းနှင့် ပြန်လည်ညှိ နှိုင်းပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ရလဒ်ထွက်ရှိမှုကို တိုးတက်စေရန်ဖြစ်သည်။

[...]

ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား ပတ်သက်မှုပြု ဇယားများ

¹⁵ဇယား (၁) တွင် တရားဝင် ဥပဒေပြုရေးတာဝန်များနှင့် အစိုးရ၏ ခက်မကြီးသုံးဖြာကအမှန်တကယ်ပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အနှစ်ချုပ်ပြထားသည်။ အီးယူက မည်သည့်လုပ်ငန်းတာဝန်အမျိုးအစားများကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည် ဖော်နေသည်ကို ပြရန်အတွက် ယင်းအဖွဲ့အစည်းကို ထည့်သွင်းထားသည်။ ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအကြား ပိုင်းခြားမှု၏ အကျိုးရလဒ်ဖြစ်သည့် ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ ဖက်ဒရယ်စနစ်အရ ခွဲဝေယူထားသည့်တာဝန်များမှာ ပိုပြီးသိသာထင်ရှား လာသည်။ (ဥပမာအားဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့်ဆိုင်သည့် မူဝါဒများတွင် အစိုးရ၏ခက်မသုံးခုစလုံးက အုပ်ချုပ်စီမံဆောင်ရွက်ပြီး ဖက်ဒရယ် ဥပဒေပြုရေးကဏ္ဍက တာဝန်အများဆုံးယူထားသည်။) လမ်းဖောက်လုပ်ခြင်းကဲ့သို့သော အခြားလုပ်ငန်းများကိုမူ အစိုးရကဏ္ဍ

¹³ ဂျာမနီပြည်ထဲရေးဖက်ဒရယ်ဝန်ကြီးဌာနဝက်ဘ်ဆိုက်မှ http://www.bmi.bund.de/EN/Themen/PolitikGesellschaft/VerfassungVerwaltung/Foederalismusreform/Foederalismusreform_no_de.html

¹⁴ ဂျာမနီပြည်ထဲရေးဖက်ဒရယ်ဝန်ကြီးဌာနဝက်ဘ်ဆိုက်ကိုအခြေခံသည်။ http://www.bmi.bund.de/EN/Themen/PolitikGesellschaft/VerfassungVerwaltung/Foederalismusreform/Foederalismusreform_no_de.html

¹⁵ Forum of Federation Publication Federal Republic of Germany by Lars P. Feld and Juergen von Hagen 2007 Page 135

သုံးရပ်အကြား ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသည်။ ပြည်ထောင်စု လမ်းမများ ဖောက်လုပ်ခြင်းအတွက် ပြည်ထောင်စုမှာ တာဝန်ရှိသည်။ သို့သော် ယင်းလုပ်ငန်းများကို ပြည်နယ်များကလုပ်ဆောင်သည်။ ပြည်နယ်လမ်းများအတွက် ပြည်နယ်မှာ တာဝန်ရှိပြီး ရပ်ရွာ အလိုက်လမ်းများအတွက်ရပ်ရွာများမှာ တာဝန်ရှိသည်။ အဆိုပါအပိုင်းမှာ အိတ်စိုက်ပေးမှုကြောင့် ပိုမိုရှုပ်ထွေးရပြီး ယင်းကြောင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပိုင်ခွင့်တွင် နောက်ဆက်တွဲပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရသည်။ အစိုးရကဏ္ဍသုံးရပ်စလုံး၏ ငွေကြေးသုံးစွဲမှုပိုင်း ဆိုင်ရာ မျှယူတာဝန်များကို ဇယား (၂) တွင် ထင်ထင်ရှားရှား ပြသထားသည် (အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့်အညီ တွက်ချက်ထား)။ [...]

နောက်ဆက်တွဲများအဖြစ် ¹⁶ဇယား (၁) တွင် ၂၀၀၇ ခုနှစ်က ဥပဒေပြုရေးတာဝန်ယူမှုနှင့် အစိုးရကဏ္ဍအရပ်ရပ်က အမှန် တကယ်ပေးသည့်ဝန်ဆောင်မှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

¹⁷ဇယား (၂) တွင် ၂၀၀၇ ခုနှစ်က လုပ်ငန်းကဏ္ဍအလိုက်နှင့် အစိုးရကဏ္ဍအရပ်ရပ်က တိုက်ရိုက်သုံးစွဲခဲ့သည့် အသုံး စရိတ်များကို ဖော်ပြထားသည်။

¹⁸ဇယား (၃) တွင် ၂၀၀၇ ခုနှစ် အစိုးရအလွှာအရပ်ရပ်အတွက် အခွန်အကောက်ခွဲဝေတာဝန်ချထားမှုကို ဖော်ပြထား သည်။

(ဝေယံဘုန်းဘာသာပြန်သည်။)

¹⁶Forum of Federation Publication Federal Republic of Germany by Lars P. Feld and Juergen von Hagen 2007 Page 136
¹⁷Forum of Federation Publication Federal Republic of Germany by Lars P. Feld and Juergen von Hagen 2007 Page 137
¹⁸Forum of Federation Publication Federal Republic of Germany by Lars P. Feld and Juergen von Hagen 2007 Page 141-142